

Grohmanovy vláčky

Pro děti to nejlepší. Ta dušinka, broučinek v uzlíčku peřinek, přece nemůže za svět, do kterého byla bez vlastního zavinění přivedena, za otce, který zřejmě nikdy otcem nebyl a nechal je tady v tom brlohu i s mámou, co dře od rána do večera, na pospas cizímu slitování a poryvům osudu. Venku meluzína a ve zplesnivělých zdech to zebe až na dřev. Ještě že ten teplomet ze smetáku rudě hřeje broučinka malého. Mámě stačí rum. Celý svět ji opustil, zůstala jí jen ta malá potvůrka, ale ta až vyrostete, tak bude žít jinak. Bude se dobře učit, aby nemusela dřít jako máma, bude se slušně chovat, aby nenalítla prvnímu opilci a mohla si založit rodinu. Budou mít svůj domek, zahradu, děti, budou cestovat, tancovat, lenořit, budou se mít úplně jinak než se má máma v téhle zatracené díře. A občas jí pozvou, vždyť je přece máma a nemůže za to, že se nemá líp. Ale dělá, co umí. Obětovala se.

~

Láska je pojem široký jak ruská hudba. Vejde se do něj žena, muž, fotbal, bůh, první pohled, vlast, umění, literatura, pes, kočka, želva, křeček, dědeček, babička, vnoučata, jídlo, karty, víno, sýry, Provence, Šumava, Bedřich Smetana. Jiné slovní pole je na začátku, jiné uprostřed a jiné na konci. To, co o životě, platí i o lásce. Na začátku o ní máme úplně jiné představy než na konci. Jak léta postupují, na něco dojde, něco se odsouvá, něco se škrťá.

Ve dvanácti se plamínek rozhoří. Tajemné hlubiny lásky číhají kdesi za kukadlama Andulky ze sousední lavice. Řekne-li se babizna, myslí se tím dvaadvacetiletá učitelka, pakliže nejde rovnou o starší pubertální sestru. Ve dvaadvaceti se otázka posune do oblasti gerontologie: kdy to vlastně všechno končí? Ty strašlivě svraštělé a neforemné vousaté stařeny s nádory to přece už musí mít dávno za sebou? Jak je to doopravdy, člověk pochopí, až když sám stojí na svahu načaté moudrosti vlastního podzimu. Na jeho úbočí si mnohé ujasní: hlavní život už nemá před sebou. Většina rozhodnutí, cest, možností a bran je za ním. Naděje mít děti s původní ženou klesla k nule. Sotva udělá kotoul, natož salto. Nový jazyk už se asi nikdy nenaučí a bude-li tančit, může ho klepnout. Navzdory tomu to nechce jen tak vzdát a připustit si, že už *nikdy*. Teprve tady totiž si může doplnit definici lásky, neboť k tomu je třeba vědět, co přetrvalo.

~

Pan Grohman vyrostl ve spořádané měšťanské rodině, vychován v bázni boží, vzdělán klasicky, zaměstnán jako správce historické památky. Hrál v amatérském kvartetu na violu, jednou týdně si zašel na partičku mariáše, jednou měsíčně s místním lékárníkem na šachy a obědval vždy v poledne. Celý život sbíral vláčky. Zprvu proto, že je jako chlapec miloval, pak proto, aby to jednou jeho syn měl komplet, a nakonec už jen proto, že do

modelu krajiny stále něco chybělo. Ve dvaceti poznal Agnes, mladičkou studentku obchodní akademie s tenisovou raketou. Celý vesmír se mu promítl do jejích kaštanových očí. Za nimi byla ta opravdová, šílená láska, co odpouští každou vadu na kráse a čaruje krásu na každé vadě. Ta láska odolala poryvům dějin i osudu, nemocem i smrti blízkých, bodána a nevysloveně trýzněna jedinou, mučivou, stále se zpřesňující jistotou: už nikdy nebudeme mít nikoho, s kým bychom si mohli pouštět ty vláčky. Bezdětní Grohmanovi nenápadně, pomalu, ale jistě stanuli na úbočí onoho svahu.

~

Vypijete-li láhev rumu, jde to pak už rychle. Z bezvědomí matku probudil řev dítěte a štiplavý dým. Když se probrala, řev už dávno ustal, ale byt byl v plamenech. Sousedí, sanitka, mdloba, nemocnice, vyšetřování, zákaz návštěv na popáleninách.

To dítě se podařilo zachránit. Paní profesorka na něm trpělivě pracovala jako filigránský sochař, sestry jak z jiného světa. Den po dni, týden po týdnu se do broučínka vléval nový život. Nejprve tělesné funkce, pak boj s infekcí, pak vědomí, a pak nekonečné pipání s kůží, laloky, výživou, stresem, bolestí. Shoří-li vám obličej, trvá to léta, než dostanete slušnou podobu, a někdy ani to ne. Do té doby je snad lépe vás nevidět, může to vyděsit.

~

Pan Grohman to rovněž nevzdával. Měl našetřené nějaké peníze, spoustu hezkých zálib, tak proč si neužít i v padesáti. Cesta do Provence, té země s vůní levandule, rozmarýny, myrty a tymiánu, trvá šestnáct hodin rychlé jízdy a tak je dobré vyjet nejpozději ve čtyři ráno. Všude volno a než se život rozbřeskne, už jste v Mnichově. Ten den v noci pršelo a k ránu byla mlha.

~

Broučínkův stav se natolik zlepšil, že matce povolili první návštěvu. Psychologickou přípravu k tomu, co uvidí, ani nevnímala. Když pak spatřila tu hrůzu, její vesmír se nadobro zhroutil: *už nikdy...*

Vyvedli ji ven, dali jí nějaké prášky a objednali na pondělí s tím, že vše bude lepší, ať se nebojí, bude se na tom pracovat, chce to čas.

Ne, takhle to přece nemůže zůstat, tohle nedopustím, tohle ne. Musím toho svého broučínka nadobro vysvobodit, nemůžu mu připravit takovýhle život. Co jsem to jen udělala, bůh mně trestá, teď je to na mně, teď anebo nikdy.

Bylo k ránu v noci z neděle na pondělí, nemocniční chodby pusté jak silnice ve čtyři ráno. Z pokoje se do ticha ozval hluk a něčí nárek. Sestra vpadla dovnitř a v zápase s časem oděvala od postýlky matku, která polštářem na zafačované hlavičce posílala svého broučka zpět na onen svět, tam, kde nikdo netrpí.

Proces se vlekl, matku odsoudili a dítě jí odebrali. Nedomyšleli, že je-li odebrané dítě zohavené, je neumístitelné. Je *neřešitelné*. S takovou situací si neví rady ani Bůh.

Paní profesorka oznámila na ranní poradě, že oddělení se dostalo do svízelné situace. Není možné, aby „adoptovalo“ a navždy ubytovalo dítě, které je zohavené, nikoho nemá a nikdo ho nechce. Není, kam ho propustit. Pak se probíralo denní hlášení. V noci přivezli manželský pár středního věku po autonehodě. U Plzně, po čtvrté hodině ráno. Auto se po srážce s kamionem, který na mokré vozovce dostal smyk a přejel do protisměru, vzňalo. Muž i žena utrpěli vážné popáleniny na šedesáti procentech těla včetně obličeje.

Medicína přinášívá úkoly, které v žádném popisu práce nenajdete. Grohmanům se po setkání s broučínkem otevřely nové obzory. Nejprve si tu myšlenku ani nechtěli připustit. Ale když ji jednou paní profesorka vyslovila nahlas, nemohli ji zaplašit. Nemohli se od toho dítěte odtrhnout. Něco netušeného se uvnitř zlomilo. Paní Grohmanová stále v mysli obracela zohavenou tvář broučínka. Pak se na sebe podívala do zrcadla: „No co, budeme říkat, že je to u nás v rodině dědičné“. Dosáhli toho. Když si odnášeli své dítě z nemocnice, pan Grohman se ještě otočil na sestru: „Prosím vás, řekněte mi, když jste byla malá, hrála jste si někdy s vláčkama?“